

solution of the problem, according to the tasks, situation, strategies, linguistic intuition, etc. The success of work with any language elements that are to be compensated in the process of translation to a certain extent depends on translator's taste, skills and experience.

REFERENCES

1. Barkhudarov L.S. Language and Translation. – M., International Relations, 1975.
2. Дичка Н.І., Гордієнко Н.М. Особливості відтворення діалектизмів у перекладі (на матеріалі українського перекладу новели Н. Патерсона «Scotch settlement»). – Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія: Зб. н. пр. – Одеса, 2018. – № 36(2). – С. 131-133
3. Komissarov V.N. Theory of Translation (linguistic aspects). – M.: High School, 1990.
4. Korunets I. Theory and Practice of Translation. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2001.
5. Neubert A. Text and Translation. – Leipzig: Verlag Enziklopaedie, 1985.
6. Popovich A. Problems of artistic translation. – M., 1980.

Копера А. М.

здобувач вищої освіти факультету лінгвістики
та соціальних комунікацій

Науковий керівник: **Сітко А. В.**

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри англійської
філології і перекладу

*Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна*

ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ КОМУНІКАЦІЇ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Невербальна комунікація займає значне місце в житті людини і суспільства, оскільки більша частина спілкування відбувається без участі засобів мовного коду, але з орієнтацією на інші його складові: паралінгвістичні елементи, елементи інших семіотичних систем. Інтонація голосу, специфічне експресивно-емоційне забарвлення, жести, міміка, а також ситуація мовлення слугують системою

немовних знаків, що супроводжують мовне спілкування та беруть участь у передачі повідомлення. Невербальні одиниці підсилюють емоційне і експресивне значення мовного компонента та надають довершеності повідомленню [2, с. 139].

Вивчення особливостей використання невербальних компонентів отримало певне теоретичне освітлення в роботах Шаховського, Мороховського, Арнольд, Колшанського, Верещагіна, Славової та ін., які виділили кінесичну і некінесичну підсистеми. До складових немовних одиниць належать оптико-кінесична система, паралінгвістика та проксеміка, орієнтована на характеристику просторових потреб людини [3, с. 214].

Відомо, що художня проза є формою особливої композиційної організації художньої мови. Своєрідність цього стилю мовлення полягає не стільки у доборі тих чи тих мовних засобів, скільки у використанні цих засобів з метою художнього висвітлення дійсності [5, с. 199].

У творі Френсіса Скотта Фіцджеральда «Великий Гетсбі» спостерігається велика частотність використання невербальних засобів комунікації, що свідчать про індивідуально-авторську творчість і виконують різноманітні емоційно-експресивні функції в контексті. У деяких моментах художнього дискурсу вони несуть таке ж інформативне навантаження, як і вербальні засоби, та навіть виявляються більш експресивними і доречними. У відтворенні невербаліки при створенні загальної емоційності твору основні труднощі полягають у точності передачі станів героїв та стилістичного забарвлення художнього мовлення, адже художній переклад допомагає зберегти національні традиції в культурі кожного народу, мовою якого він виконується. Він захищає свою мову від вторгнення сторонніх форм, котрі знищують чи замінюють національні форми [4, с. 70].

Проксемічні компоненти становлять важливу частину невербальних засобів комунікації, що не лише створюють стилістичний ефект, а й допомагають читачам глибше проникнути в уяву письменника. Однак, складність відтворення цих структур в перекладі полягає в повній або частковій втраті її впізнаваності в цільовій культурі, що може завадити розумінню авторського задуму. У результаті аналізу було виявлено, що відтворення проксемічних одиниць здебільшого припадає за допомогою контекстуального перекладу просторової поведінки персонажа, яка супроводжує його мовлення, а таке додавання підсилюючих чи послаблюючих емоційне ставлення слів, конкретизації, компенсації, транспозиції та інші, наприклад: *«For a moment the last sunshine fell with romantic affection upon her glowing*

face; her voice **compelled me forward** breathlessly as I listened...» [7, с. 26]. – «Останні промені сонця пестливо торкнулися порожєвілого обличчя Дейзі. Я слухав її тихий голос мимоволі тамуючи подих, падаючись до неї всім тілом» [1, с. 25].

З-поміж інших невербальних компонентів, що відіграють вагому роль у художньому дискурсі твору вдалося виявити також кінесичні елементи EYE(S) та SMILE, які перекладач за допомогою комплексного аналізу в більшості випадків буквально відтворює у вихідному тесті (69%) зі застосуванням різноманітних трансформацій, зокрема, додавання (12%), модуляцію (9%), компресію (7%), конкретизацію, генералізацію та контекстуальний переклад з пошуком ситуативного відповідника, намагаючись в жодному разі не спотворити змісту оригінального художнього твору. Яскравим прикладом може слугувати наступний: «*His eyes, seeing nothing, moved ceaselessly about the room*» [7, с. 79]. – «Його очі бігали по кімнаті, нічого не помічаючи» [1, с. 78].

Таким чином різноманітні проксемічні та кінесичні невербальні засоби комунікації, віртуозно використані Фр. Ск. Фіцджеральдом у творі, відіграють помітну роль в художній картині світу автора. Проксеми більшою мірою відтворюються шляхом контекстуального перекладу, коли перекладач вдається до пошуку ситуативного відповідника, а у відтворенні кінем, зокрема елементів EYE(S) і SMILE, перекладач вдається до буквального перекладу, використовуючи при цьому низку перекладацьких трансформацій для відтворення цілого уривку. Отже справедливим вважаємо твердження, що праця сучасного перекладача художньої літератури мусить бути глибоко творчою, такою, що передає не лише основний зміст твору, але й образи, реалії та характерний колорит епохи, яку відображено, адже кожен оригінал за своїм образом (та кожна адресна група за своїм типом і складом) потребує свого, завжди індивідуального підходу [6, с. 267].

ЛІТЕРАТУРА

1. Великий Гетсбі : Роман ; пер. з англ. М. Пінчевського. К., 2015. 224 с.
2. Колшанский Г.В. Паралінгвістика. – М. : Наука, 1974. 81 с.
3. Крейдлин Г.Е. Невербальная семиотика: Язык тела и естественный язык. М. : НЛЮ, 2002. 581 с.
4. Печериця І.І., Сітко А.В. Особливості відтворення англomовних фразеологічних одиниць з колірним компонентом. *The results of scientific mind's development: 2019: Collection of scientific papers «ΛΟΓΟΣ» with Proceedings of the International Scientific and*

Practical Conference (2권), 12 월22 일, 2019. 서울, 대한민국 : 유럽과학플랫폼 . С. 70-72.

5. Сітко А.В. Використання результатів контрастивних досліджень у перекладознавстві. *Наукові записки*. Серія : Філологічні науки (мовознавство). Вип. 116. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. С. 199–203.

6. Сітко А.В. Проблема відтворення граматичної семантики інтерогативів засобами цільової мови. *Проблеми семантики, прагматики та когнітивної лінгвістики* : зб. наук. праць / відп. ред. Н.М. Корбозерова. К. : Логос, 2012. Вип. 22. С. 267–274.

7. Fitzgerald F.S. *The Great Gatsby*. Wordsworth Editions Limited, 2001. 234 p.

Кравченко М. С.

магістрант факультету лінгвістики
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»
м. Київ, Україна

ПІСЕННИЙ ТЕКСТ: ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Будучи однією з прадавніх форм творчості людини та одним із найдинамічніших жанрів масової культури, пісня є віддзеркаленням духовного складу та характеру народу, а також якнайкраще відображає мовні процеси, спричинені соціокультурними змінами у певний період розвитку людства. Тому не дивно, що на сьогодні вивчення пісенного тексту залишається одним із актуальних питань у науковому світі.

Пісенний текст як об'єкт наукових досліджень завжди перебував в центрі лінгвістичної уваги. Так, змістовні та мовні особливості сучасної естрадної пісні представлені у доробках О.В. Нагибіної, етнокультурний концепт народних пісень – у наукових працях О.І. Алексєєвої, а когнітивний, комунікативний та стилістичний аспекти популярної ліричної пісні – у дисертаційній роботі О.С. Кострюкової. Однак низка питань, а зокрема жанрові особливості перекладу сучасних французьких пісень українською мовою, залишилися поза увагою лінгвістів, що й зумовило **актуальність** нашої роботи.